

Jäätilannekatsaus 26.3.2020

Varovaisuutta kevätjäillä liikuttaessa!

Rannat jo sulat suurimmassa osassa havaintojärviä

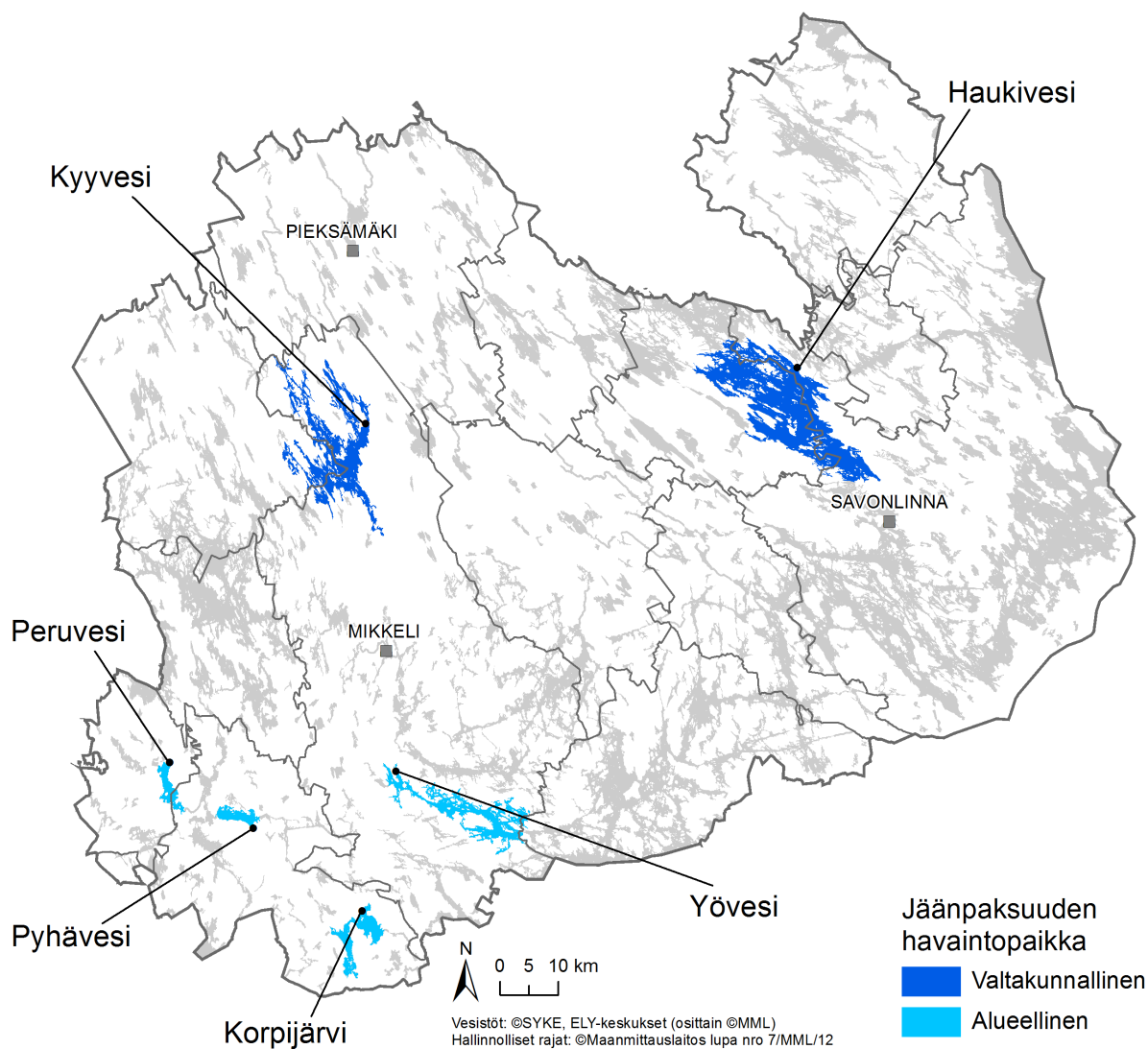
Etelä-Savon ELY-keskus ja Suomen Ympäristökeskus mittasivat jään paksuuksia perjantaina 20.3.2020 kuudella järvellä Etelä-Savossa. Mittaukset tehtiin n. 100 metrin etäisyydellä rannasta. Jääpeitteen kokonaispaksuudet vaihtelivat mittauspaikasta riippuen 13-26 cm välillä. Jäänpaksuudet ovat monella mittauspaikalla alhaisimmillaan verrattuna koko havaintosarjaan ja keskimäärin 20-30 cm ajankohdan keskimääräisiä arvoja pienempiä. Tuuli- ja uveavantoja sekä railojen aiheuttamia vapaan veden alueita esiintyi useilla havaintojärvillä. Aamulla jää saattaa kestää vielä paikoin kulkijan, mutta päivän aikana auringon säteily saattaa olla haurastuttanut erityisesti ranta-alueita vaarallisen paljon.

Lämpimän sään johdosta uutta jäätä ei ole juurikaan enää syntynyt maaliskuun aikana. Kaikilla kuudella havaintopaikalla jäänpaksuus kasvoi ainoastaan 1-4 cm viimeisen 30 päivän aikana. Paksuudestaan huolimatta suurin osa jäästä on jo vaarallisen haurasta puikkoontunutta teräsjäätä, joten jään paksuuden perusteella ei siis enää voi arvioida sen kantavuutta. Kulunut talvi oli jääpeitteen muodostumisen suhteen poikkeuksellinen, koska jää on ollut keskimääräistä huomattavasti ohuempaa kuin havaintopaikoilla keskimäärin.

Jäänmittaustulokset 20.3.2020

Kunta, kylä	Järvi	Jään kokonais- paksuus, cm	Huomioita
Mikkeli, Haukivuori	Kyyvesi	26	Poikkeama keskiarvosta -26 cm
Savonlinna, Oravi	Haukivesi	24	Poikkeama keskiarvosta -24 cm
Mikkeli, Ristiina	Yövesi, Kissalahti	19	Teräsjäätä 19 cm, ei lunta jään päällä
Mäntyharju, Tommola	Korpijärvi	13	Teräsjäätä 13 cm, ei lunta jään päällä
Mäntyharju, Kirkonkylä	Pyhävesi	19	Teräsjäätä 19 cm, ei lunta jään päällä
Pertunmaa, Lihavanpää	Peruvesi	24	Teräsjäätä 24 cm, ei lunta jään päällä

Jäämittauskohteet kartalla

Mittaukset tehdään valtakunnallisilla jäähavaintopaikoilla 10 päivän välein ja alueellisilla havaintopaikoilla 20 päivän välein. Seuraava mittauspäivä on valtakunnallisilla havaintopaikoilla 10.4.2020, mikäli jäätilanne sallii mittauksen. Alueellisilla havaintopaikoilla jäänmittauksia ei enää tänä vuonna tehdä heikon jäätilan-teen takia.

Sateet ja lämmin sää ovat sulattaneet jään päällä olevan eristävän lumikerroksen, jolloin aurinko alkaa nopeasti haurastuttaa teräsjäätä. Yöpakkaset ovat osaltaan hidastaneet jäiden lähtöä, mutta uutta jäätä tuskin enää tänä vuonna muodostuu. Sääennusteen mukaan luvassa on edelleen yöpakkasia, mutta päivät ovat pääosin nollan yläpuolella. Tämä saattaa johtaa pitkään kelirikkoaikaan jäillä liikkumisen osalta, jolloin jää on liian ohutta kantaakseen ihmisen, mutta liian paksua veneellä liikkumiseen.

Jäänpaksuuden erot vesistön eri osissa ovat edelleen suuria, ja siksi jäillä liikkujien tulee olla varovaisia. Vaikka suojaisemmissa paikoissa jäätä on vielä 20 cm, niin etenkin kapeikot ja suuremmat selkävedet voivat olla täysin sulia. Ilmoitetut jäänpaksuudet eivät milloinkaan kerro kyseisen järven koko jäätilannetta, vaan pelkästään yhden tutkimuskohteen tuloksen. Mittauspaikat ovat korkeintaan 100 metrin etäisyydellä rannasta, eivätkä näin ollen kuvaa selkävesien jäätilannetta. Mittauspaikat eivät myöskään sijaitse virtapaikoissa.

Vain teräsjää kantaa tarpeeksi

Jään kantokyky on aina arvioitava teräsjään mukaan. Yksin kulkevan ihmisen alla on oltava vähintään viisi senttimetriä teräsjäätä. Moottorikelkalla ajettaessa teräsjäätä on oltava koko ajoreitin pituudella vähintään 15 senttimetriä. Vasta noin 20 senttimetriä paksu teräsjää kantaa henkilöauton. Teräsjää on kirkas, läpikuultava ja tasainen. Vaalea ja huokoinen lumisohjosta muodostunut jää on kohvajäätä, jonka kantavuus on enintään puolet teräsjään kantavuudesta.

Oikeat varusteet mukaan jälle

Jäällä liikuttaessa on pidettävä mukana jäänaskaleita, joiden avulla voi vetää itsensä takaisin jälle. Hyvä apuväline on myös tukeva keppi, jolla voi kokeilla jään laatua sekä auttaa hädän tullen itseään ja toisia. Heittoliinan voi tarvittaessa nopeasti heittää auttajalle tai autettavalle. Kelluntapuvut ja -takit sekä pelastusliivit suojaavat viimalta ja helpottavat onnettomuuden sattuessa pelastautumista. Jäällä liikuttaessa kannattaa aina pitää mukana myös pilliä, koska sen ääni kuuluu huutoa kauemmaksi.

Linkit

[Vesistöjen jäänpaksuus -havaintokartta](#)

[Järvien jäänpaksuuden ennustekartta](#)

[Jään kantavuus mitataan teräsjään mukaan](#)

[Kansalaishavaintoja jäätilanteesta](#) (Järviwiki)

[Suomen vesistöjen jääolot –julkaisu](#) (Korhonen 2005)

[Jäistä pelastautuminen](#) (Suomen uimaopetus- ja hengenpelastusliitto)

Lisätietoja

Vesitalousasiantuntija Tarmo Muuri, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 031

Vesienhoidon asiantuntija Juho Kotanen, Etelä-Savon ELY-keskus, p. 0295 024 192

NÄKYMIÄ Maaliskuu | 2020

JÄÄTILANNEKATSAUS

Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

31.1.2019

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus